

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА
РЕАБІЛІТАЦІЯ»**

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Психологія»</i>
Факультет	<i>ПЕДАГОГІЧНИЙ</i>
Кафедра	<i>Психології</i>
Семестр	<i>III</i>
Кількість кредитів	<i>5</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>Доктор психол. н., проф. Михальчук Наталія Олександрівна</i>
Контактна інформація	<i>Natasha1273@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна «Соціально-психологічна реабілітація» належить до переліку дисциплін вибору за блоком здобувача вищої освіти спеціальності 053 Психологія освітньої програми «Психологія», освітнього рівня «бакалавр». Основними завданнями дисципліни є розкрити методологічні та теоретичні основи реабілітаційної роботи в системі психологічної допомоги хворим з психічними розладами, вивчення характеристик різних напрямків психотерапевтично-реабілітаційних методів, ознайомити студентів з практикою впровадження таких методів, принципів та форм роботи в групі, з проблематикою різних видів індивідуальних та групових методів реабілітаційної роботи тощо. Також слід дати студентам необхідні знання з особливостей виникнення, протікання хвороб у людей з інвалідністю та основних методів реабілітаційної допомоги інвалідам.
Мета та цілі	Основною метою курсу «Соціально-психологічна реабілітація» є вирішення конкретних питань з підготовки теоретичного та практичного матеріалу щодо надання конкретної психологічної допомоги клієнтові. Так, студент, вивчаючи даний курс, спрямує попередню теоретичну підготовку з психологічних дисциплін на подолання особистісних та групових проблем, конфліктності та когнітивного дисонансу з метою формування професійних терапевтичних вмінь, що позитивно впливає на оволодіння студентами прийомами психологічної реабілітації.
Результати навчання	Опанувавши дисципліну «Соціально-психологічна реабілітація», студенти повинні мати такі програмні результати навчання:

<p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги</p> <p>ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога</p> <p>Визначити та прописати для відповідного силабуса дисципліни Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Патопсихологія», «Медична психологія».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. Предмет та задачі курсу "Соціально-психологічна реабілітація"</p>	<p>Медична психологія як необхідна складова дисципліни "Соціально-психологічна реабілітація". Історія виникнення та розвитку медичної психології, методи дослідження. Психологічні синдроми та їх врахування в реабілітаційній роботі. Участь хворих в реабілітаційній роботі.</p>	<p>Тести, питання</p>
<p>2. Психологічна реабілітація хворих з розладами свідомості</p>	<p>Формування свідомості. Фізіологічні механізми свідомості. Поняття про несвідоме. Розлади свідомості. Психологічна реабілітація хворих з розладами свідомості.</p>	<p>Тести, практичні завдання</p>
<p>3.</p>	<p>Загальна характеристика інтелектуальних здібностей.</p>	<p>Кейси,</p>

Психологічна реабілітація хворих з розладами інтелекту	Конвергентні здібності. Дивергентні здібності. Характеристика процесу навчання в умовах гуманізації сучасної середньої освіти. Пізнавальні стилі, їх психологічна характеристика. Психологічна реабілітація хворих з розладами інтелекту.	Тести, практичні завдання
4. Психологічна реабілітація хворих з розладами здібностей до організації власної пізнавальної діяльності	Психологічна модель ментального досвіду. Особливості організації когнітивного досвіду. Особливості організації метакогнітивного досвіду. Особливості організації інтенціонального досвіду. Особливості психологічної реабілітації хворих з розладами здібностей до організації власної пізнавальної діяльності.	Кейси, практичні завдання
5. Опис психологічного тренінгу самоосмислення індивідуальності з точки зору соціально-психологічної реабілітації	Філософсько-методологічне підґрунтя самоосмислення індивідуальності. Теоретико-методичні засади самоосмислення індивідуальності. Психологічний аналіз. Опис психологічного тренінгу самоосмислення індивідуальності з точки зору практики психологічної реабілітації	Кейси, Тести, практичні та творчі завдання
6. Неврози дітей, причини та наслідки. Психологічна реабілітація особистості з невротичними станами	Загальне поняття про невротичний стан. Проблема дитячих неврозів по А.І.Захарову. Запобігання виникнення неврозів.	Кейси, практичні завдання, творчі завдання

<p>7. Соціально-психологічна реабілітація осіб із преморбідним станом когнітивного дисонансу</p>	<p>Опис методик і стратегічних засобів розв'язання конфліктних ситуацій. Раціонально-інтуїтивна модель оволодіння конфліктною ситуацією. Принципіальні переговори. Використання стратегій та методів з метою відпрацювання моделі поведінки в конфліктній ситуації під час участі в тренінгу з психологічної реабілітації. Адекватне сприйняття конфлікту. Відкрите та ефективне спілкування сторін, що конфліктують. Створення клімату взаємної довіри та співробітництва. Визначення сутності конфлікту. Відпрацювання взаємовигідних рішень шляхом переговорів.</p>	<p>Кейси, Тести</p>
<p>8. Проблеми адаптації. Стрес і стресостійкість . Соціально-психологічна реабілітація людей у стані стресу або дезадаптованих індивідів</p>	<p>Основні причини виникнення стресових ситуацій в житті. Проблеми адаптації. Організаційні фактори виникнення стресових ситуацій в житті. Особистісні фактори виникнення стресових ситуацій в житті. Стресове напруження. Засоби боротьби із стресами. Методи профілактики стресу. Стрес і стресостійкість. Соціально-психологічна реабілітація людей у стані стресу.</p>	<p>Творчі завдання, Тести</p>
<p>9. Соціально-психологічна реабілітація психічнохворих людей в умовах стаціонарного лікування</p>	<p>Системи догляду за хворими. Профілактичні заходи при госпіталізації. Особливості диференційованого догляду за психічнохворими. Догляд хворих при депресивному синдромі. Догляд хворих при маніакальному синдромі. Догляд хворих при дисфоричному синдромі. Догляд хворих при паморочному синдромі. Догляд хворих при аментивному синдромі. Догляд хворих при деліріозному синдромі. Догляд хворих при гострому маренні. Догляд хворих при кататонічному синдромі. Догляд хворих при психомоторному збудженні, слухових галюцинаціях та при різкому порушенні пам'яті. Особливості догляду за лежачими, тяжкохворими і вмираючими у психіатричному стаціонарі. Експериментальне дослідження основ реабілітаційної роботи психічнохворих у стаціонарі. Методичні аспекти реабілітації психічнохворих у стаціонарі. Етапи реабілітації психічнохворих людей.</p>	<p>Кейси, практичні завдання, творчі завдання</p>
<p>10. Соціально-психологічні передумови виникнення та розвитку тютюнопаління серед школярів різних вікових</p>	<p>Проблема виникнення та розвитку тютюнопаління серед школярів різних вікових груп. Характеристика емоційної тривожності молодших школярів як однієї з причин виникнення та розвитку тютюнопаління у дітей. Причини виникнення та розвитку тютюнопаління у дітей підліткового віку. Помилки сімейного виховання, що призводять до виникнення та розвитку тютюнопаління у дітей підліткового віку. Причини виникнення та розвитку тютюнопаління у дітей старшого шкільного віку.</p>	<p>Творчі завдання, Тести</p>

<p>груп</p>	<p>Визначальні психологічні характеристики педагогічних впливів, спрямованих на запобігання, виникнення та розвиток тютюнопаління у дітей молодшого, підліткового та старшого шкільного віку.</p>	<p>Творчі завдання, Тести</p>
<p>11. Соціально-психологічна реабілітація спортсменів у тренувальній та змагальній діяльності</p>	<p>Особливості підготовки спортсменів у вищих навчальних закладах в сучасних умовах. Роль тренера у формуванні стресостійкості спортсменів в тренувальній та спортивній діяльності. Впровадження сучасних освітніх технологій з метою формування стійких психічних станів спортсменів у вищому навчальному закладі. Психологічні передумови професійного становлення готовності студентів до впровадження сучасних освітніх технологій у вищому навчальному закладі, що найбільшою мірою сприятимуть формуванню стійких психічних станів спортсменів в тренувальній та змагальній діяльності.</p>	<p>Кейси, Тести</p>
<p>12. Соціально-психологічна реабілітація осіб з інвалідизуючими захворюваннями</p>	<p>Вивчення психологічних особливостей та динаміки особистісних змін у людей з обмеженими функціональними можливостями. Модель психологічного супроводу осіб з інвалідизуючими захворюваннями згідно з різною нозологією й враховуючи індивідуальні особливості зазначеної категорії людей.</p>	<p>Кейси, Тести</p>
<p>13. Сучасні підходи до вивчення і розв'язання проблем людей з обмеженими можливостями</p>	<p>Правовий підхід. Соціально-середовищний підхід. Психологічний підхід. Суспільно-ідеологічний підхід. Промислово-економічний підхід. Анатомо-функціональний підхід.</p>	

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с. **Рек. МОН України як навч. посібник для студ. вищих навч. закладів та факультетів фізичного виховання і спорту, лист № 14/18.2-1000 від 06.05.2005р.**
2. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З. Особливості проведення психологічної реабілітації хворих з розладами свідомості. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Зб. наук. праць Міжнародного університету "РЕГІ" імені академіка Степана Дем'янчука. – Рівне, 2003. – Вип.3. – Ч.2. – С. 132-141.

3. Михальчук Н.О., Носков В.І., Поташнюк Р.З. Психологічні особливості релаксації людей з депресивним станом. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: Зб. наук. праць Міжнародного університету "РЕГІ" імені академіка Степана Дем'янчука. – Рівне, 2003. – Вип.4. – Ч.1. – С. 114-116.
4. Михальчук Н.О., Прищепка А.М., Зубченко В.В. Актуальні проблеми розвитку самоактуалізації та самореалізації особистості. Молодѣжь и будущее / Материали второй всеукраинской студенческой научно-практической конференции, г.Донецк, 14 апреля 2004 года. – Донецк, 2004. – 220-225.
5. Михальчук Н.О. Формування професійної придатності майбутніх фахівців іноземних мов у контексті європейської інтеграції. Формування громадянського суспільства в контексті Європейської інтеграції: Зб. наук. праць "Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ". – Рівне, 2005. – Випуск 5. – С.340-344.
6. Михальчук Н.А., Хупавцева Н.А. Гендерные особенности формирования межличностных отношений и самооценки детей и подростков. Личность и общество: проблемы философии, психологии и социологии // Материали Международной научно-практической конференции (февраль, 2010г.). – Пенза: Приволжский Дом знаний, 2010. – С.259–261.
7. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Організаційні основи догляду за психічнохворими в умовах стаціонарного лікування. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць "Наукові записки РДГУ" // Матеріали 2 Всеукраїнської науково-практичної конференції "Психологічна допомога особистості: сучасний стан та перспективи розвитку" (29–30 жовтня 2010 року). – Рівне, 2010. – Випуск 43. – С.63-67.
8. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з особистісними розладами. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МEGУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2011. – 56 с.
9. Михальчук Н.О., Хупавцева Н.О. Методичні аспекти реабілітації психічно хворих з інтелектуальними розладами в умовах стаціонарного лікування. Гуманітарний вісник державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди" : Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 25. – С. 398–403. Web of Science
10. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Особливості корекції підліткових страхів психологом. Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти : науково-метод. журнал. – Чернівці : Наші книги, 2014. – № 1 (15). – С. 98–102.
11. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Рольові методи корекції підліткових страхів психологом. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: зб. наук. пр. – № 2 (12). – Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2014. – С. 146–155.
12. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з розладами інтелекту. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МEGУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2017. – 78 с.
13. Михальчук Н.О. Psychological peculiarities of the organization of effective interpersonal interaction in children's social groups. Topical issues of future teachers training in Ukraine / [edited by Mariya Shepil, Oresta Karpenko, Joanna Konashewska]. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej. – Lublin, 2018. – P. 98–109.
14. Mykhalchuk N., Tabachnikov S., Pinchuk I., Kharchenko Ye., Osuhovskaya E., Mazhbits V., Chepurnaya A., Tovalovych T. World experience of criteria for providing

- prophylactic and therapeutic assistance to patients with a somatic profile who use psychoactive substances in the practice of a family doctor. Scientific and Information Bulletin : Academy of sciences of higher education of Ukraine. – № 2–3 (104–105), 2018. – С. 108–112.
15. Mykhalchuk N., Pinchuk I., Tabachnikov S., Kharchenko Ye., Osuhovskaya E., Tabachnikov O., Mazhbits V., Chepurnaya A., Salden V. Criteria of the diagnostics of the usage of psychoactive substances of patients with somatic disorders in the practice of family medicine. Scientific and Information Bulletin : Academy of sciences of higher education of Ukraine. № 1–2 (102–103), 2018. – P. 59–68.
 16. Mykhalchuk N., Tabachnikov S., Osuhovskaya E., Kharchenko Ye. Psychoprevention system for educational psychoactivities substance use young persons. Науково-інформаційний вісник академії вищої освіти України. – № 2–3 (104–105), 2018. – С. 113–124.
 17. Mykhalchuk N., Tabachnikov S., Kharchenko Ye. Empirical research of the structure of professional reflection of teachers. Архів психіатрії : Наук.-пр. журнал. Т. 24, №2 (93) '2018. – С. 111–116. <https://doi.org/10.37822/2410-7484.2018.24.2.111-115>.
 18. Mykhalchuk N., Tabachnikov S., Pinchuk I., Kharchenko Ye., Osuhovskaya E., Tabachnikov O., Mazhbits V., Chepurnaya A., Salden V., Tovalovych T. Psychological, clinical and instrumental-laboratory methods for the diagnosis of the usage of psychoactive substances by somatic patients in the practice of family medicine. Архів психіатрії : Наук.-пр. журнал. Т. 24, № 4 (95) '2018. – С. 229–234. DOI: <https://doi.org/10.37822/2410-7484.2018.24.4.229-234>
 19. Михальчук Н.О., Табачников С.І., Харченко Є.М. Психокорекційна та психо-профілактична допомога хворим із соматичною патологією внаслідок вживання психоактивних речовин в практиці сімейної медицини. Науково-інформаційний вісник Національної академії вищої освіти України. – № 1-2 (106–107), 2019. – С. 41–47.
 20. Михальчук Н., Пінчук І., Харченко Є., Чепурна А. Критерії діагностики та лікувальної допомоги соматично хворим, які вживають психоактивні речовини в практиці сімейної медицини. Науково-інформаційний вісник Національної академії вищої освіти України. – № 1-2 (106–107), 2019. – С. 47–54.
 21. Михальчук Н.О., Примачок Л.Л. Peculiarities of correction of psychomotor disorders of patients after ischemic stroke. Особистість у просторі молодіжної субкультури: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 березня 2019 р.). – Рівне: РДГУ, 2019. – С. 54-59.
 22. Михальчук Н.О., Примачок Л.Л. Психологічні особливості корекції психомоторних розладів у хворих із ішемічним інсультом. Психологія: реальність і перспективи: зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Вип. 12. – 2019. – С. 172–179.
 23. Михальчук Н.О., Примачок Л.Л. Психологічні принципи формування компенсаторних реакцій пацієнта у випадку проведення фізичної реабілітації хворих з ішемічним інсультом. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2019. – Том X: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 33. – С. 103-117.
 24. Михальчук Н.О., Примачок Л.Л. Психологічні особливості корекції психомоторних розладів у хворих із ішемічним інсультом. Психологія: реальність і перспективи: зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Вип. 12. – 2019. – С. 172–179.
 25. Михальчук Н.О., Табачников С.І., Харченко Є.М., Осуховська О.С., Чепурна А.М., Салдень В.І. Освітня програма курсів інформації та стажування за темою «Первинна медична допомога в загальній практиці сімейної медицини пацієнтам, які вживають психоактивні речовини. Вісник невідкладної і відновної

медицини. Т. 20, № 1, 2019. – С. 72–77.

26. Mykhalchuk N., Tabachnikov S., Pinchuk I., Kharchenko Ye., Cherpurnaya A., Zdoryk I. Criteria for diagnostics and treatment of somatic patients who use psychoactive substances in the practice of family medicine. Архів психіатрії : Наук.-пр. журнал. Т. 25, № 1 (96) 2019. – С. 229–234. DOI: <https://doi.org/10.37822/2410-7484.2019.25.1.15-21>.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на низьку або незадовільну оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних приладів). Мобільні пристрої не дозволяється використовувати навіть під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-3)	30
Змістовий модуль 2 (теми 4-8)	30
Підсумковий контроль (теми 1-8) – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни